

cz. II.

WIEŻA Z ZEGAREM massif murowana z cegły w kwadrat po 14 i pół łokci, a wysokości bez kopuły 50 łokci, a z kopułą 66 łokci polskich mająca. Nad bramą od dziedzińca zbudowana o pięciu kondygnacjach ze schodami aż do góry i rusztowaniem czyli pokładami drewnianymi przez czas zrujnowanemi. W kondygnacji pierwszej od dołu okien dwa ze strony dziedzińca, z których jedno ze szkłem drobnym. Posadzka z cegły. Drzwi stare na zawiasach i krukach żelaznych z dwoma zaszczipkami oraz probojami i klamką zepsutą, w dalszych trzech kondygnacjach na około jest po ośm okien czyli otworów bez żadnego zamknięcia, w ostatniej kondygnacji – okrągłe. W tej umieszczony jest wielki zegar bijący massif żelazny, do kilku centnarów wagi mieć mogący, ze wszystkimi kołami, trybami i walcami fundamentalnie zrobiony. Brakuje w nim niektórych prętów, wag i sztuki mającej związek z młotami od dzwonów. Tablice cyferblatowe drewniane malowane zewnątrz wieży na cztery strony, z tych przy dwóch tylko są pręty od zegara wyprowadzone do obracania indexów za pomocą osobnej tryby i kół nad korpusem zegaru umieszczonych. Kupuła nieco już pochylona wewnątrz na wiązanie drewniane mocne, zewnątrz blachą żelazną przykryta, w której pod samym wierzchem znajduje się dzwon godzinowy z młotem, zaś kwadransowy /w remanentach wyszczególniony/ znajduje się w klasztorze bialskim Sióstr Miłosierdzia. Na wierzchu kopuły jest pręt żelazny, gdzie przedtem żelazny orzeł radziwiłłowski był osadzony. Ten zegar przez kilkanastoletnie zaniedbanie opuszczony znacznej reperacji potrzebuje.

Wartnia dla straży cywilnej i wojskowej nowopobudowana murowana, długości łokci

szerokości , gontami kryta, do której wchodząc ganek o słupach drewnianych sześciu. Po lewej stronie ławki do siedzenia z przedziałami i poręczami znajdują się. Przechodząc przez ganek do sieni drzwi podwójne z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wewnętrznym i kluczem. Stolowanie i podłoga

z tarcic. Z tych sieni w prawą stronę do izby pierwszej drzwi pojedyncze na zawiasach i krukach z klamką slosak zapadającą. Stolowanie i podłoga z tarcic. Okien na półotwierających się z okuciem, każde o sztychach sześciu, dwa. Piec z kafel zielonych fizyczny, z drzwiczkami i juszkami żelaznymi, przy nim kominek szafiasty z zasłonką drewnianą. Po lewej stronie sieni wyżej opisanych izba druga do niej drzwi pojedyncze na zawiasach i krukach z klamką na slosak zapadającą. Stolowanie i podłoga z tarcyc. Piec taki sam jak w izbie pierwszej, przy nim kominek bez zasłonki znajduje się. Okno także jak w izbie pierwszej jedno. Ławek stolarskiej roboty trzy.

Sklepy murowane z cegły za bramą w wałach, z tych pierwszy osobny wyższy pod schodami z podwórza do górnych mieszkań przy wieży prowadzącymi, wewnątrz długi 8, a szerokości 10 łokci z szyją wymurowaną nową. Dach nowy z gontów. Przy szyi drzwi na zawiasach i krukach, za temi przy sklepie drzwi ordynaryjne z tarcic na biegunach z zaszczepką, skoblem i probojem żelaznym, za bramą przy boku w wałach osobno sklepów murowanych trzy, ziemią pokrytych, do których wejście obłamane i zawalone ziemią. Jeden z tych od bramy samej oczyszczony w użytkowaniu będący, do którego szyja opołami obłożona /zupełnie stare i pogniłe opoły/. Schody z cegły ułożone. Od wejścia drzwi pojedyncze z tarcic na zawiasach i krukach z zaszczepką, skoblem i probojem żelaznym. Stąd wchodzi się do sklepu pierwszego oczyszczonego, długiego na 24, szerokiego 5 łokci zewnątrz, do którego drzwi pojedyncze z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Wracając do szyi przechodzi się z niej do sklepu drugiego i trzeciego, żadnych drzwiów nie mającego, wejścia do nich tak są ziemią zawalone, że za ledwie do środka z trudnością dostać się można. Z tych w porządku drugi ma długości 26, szerokości 8 łokci, wewnątrz zupełnie dobry, z końca od luftu górnego ziemią zasypany. Dalej przechodzi się znowu przez mały sklepik, służący za szyję do 3-go na słupie murowanym wspierającą się. Ten sklep z góry przez luft nieco ziemią jest zasypany, wewnątrz zupełnie dobry, cokolwiek przez opuszczenie

zacieka z góry; długości wewnątrz 20, a szerokości 5 łokci. Osobno 3 sklepy, dwie pod samą bramą od wjazdu z dziedzińca zamurowane podług dawnego opisu. Od bramy postępując do oficyny w różnych kierunkach dają się postrzegać dawne jakieś fundamenta z cegły.

DZIEDZINIEC PAŁACOWY od bramy i wieży poczynający się, obszerny na 130 łokci z kroków długości, a 120 szerokości. Obwód jego zamykają: z jednej strony pałac z pawilonami, z drugiej i trzeciej oficyny, a z 4-ej ogrodzenie, które przdem było w sztachety, teraz tylko pozostał mur wysoki na łokieć jeden z 35 słupami, z cegły murowanemi i otynkowanemi, zupełnie dobrymi, grubości po łokci 1½, odległości od siebie po łokci 3 i pół. Wierzchy tych słupów mianowicie ozdoby z wazonów czerwonych glinianych zupełnie popsute. W tem ogrodzeniu była brama, do której jest 4 kruki żelazne z słupach. W dziedzińcu dostrzegać się daje bruk z kamieni zupełnie ziemią pokryty.